

ATAMASI YAPILMAYAN ÖĞRETMENLER SORUNU

Eğitim sistemi her geçen gün artan sorunlar ve giderek derinleşen çelişkiler ile tam bir çürüme içinde bulunurken, AKP iktidarı döneminde ortaya çıkan ataması yapılmayan öğretmenler sorunu eğitimin öncelikli ve acil çözüm beklenen sorunlarından birisi haline gelmiştir. Türkiye'nin pek çok bölgesinde öğretmen yetersizliği nedeniyle eğitim-öğretim süreci aksamakta, bu durum çok sayıda dersin boş geçmesine neden olmaktadır.

Yıllardır kamu istihdamında, özellikle eğitimde güvencesiz, esnek ve performansa dayalı istihdam politikalarını hayata geçirmek isteyen siyasi iktidar, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında eğitimde mülakat sınavı ile alınan 'sözleşmeli öğretmenlik' uygulamasını başlatmış ve bugüne kadar 39 bin 300 sözleşmeli öğretmenin ataması yapılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), her fırsatta öğretmenlerin niteliklerini ve yeterliliklerini tartışmaya açıp, siyasi kadroları üzerinden öğretmenlerin performansını ölçmeye çalışırken, öğretmen açıklarını kapatmak için yeterli atamamakta ısrar etmektedir. MEB, öğretmen açıklarını kapatmak yerine sözleşmeli ve ücretli öğretmen istihdamını yaygınlaştırarak eğitimde güvencesiz istihdamın kapılarını ardına kadar açmayı hedeflemektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre resmi öğretmen açığının 109 bin 238 olduğu dikkate alındığında, yapılması planlanan sözleşmeli öğretmen atamalarının gerçek ihtiyacın çok altında olması dikkat çekicidir.

Eğitimde gerçek ihtiyaç kadar atama yapılmaması, atama bekleyen işsiz öğretmen sayısının her geçen yıl katlanarak artmasına neden olmaktadır. Bu durum, işsiz öğretmenleri büyük bir strese sokmakta, intiharlara kadar varan olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Bugüne kadar ataması yapılmadığı için 53 işsiz öğretmen intihar etmiştir.

15 Temmuz sonrasında tüm kamuda olduğu gibi eğitim alanında da sözlü sınav/mülakat üzerinden sözleşmeli öğretmen atamaları sonucunda toplam 39 bin 300 sözleşmeli öğretmenin ataması yapılmıştır. 2018 yılı başında ücretli öğretmenler arasından yapılan 5 bin atama ile birlikte toplam sayı 44 bin 300'e çıkarken, 2018'de ataması yapılacak olan 20 bin yeni sözleşmeli öğretmenle birlikte, eğitimde güvencesiz olarak istihdam edilen sözleşmeli öğretmen sayısı 64 bin 300'e çıkacaktır.

Mülakata dayalı sözleşmeli istihdam güvencesizliği pekiştiriyor!

Öğretmen atama süreçlerinde dikkat çeken en önemli değişikliklerden birisi 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında getirilen mülakata dayalı 'sözleşmeli öğretmenlik' uygulamasıdır. Türkiye'de mülakat sınavına dayalı tüm uygulamaların 'siyasal kadrolaşma'nın önünü açarak sayısız haksızlığa neden olduğu bilinmektedir. Aldıkları puanlara bakılmaksızın iktidarın dünya görüşüne uygun olanlar sürekli başarılı olurken, iktidarın dünya görüşüne yakın olmayanların tarafı ve kasıtlı değerlendirmeler üzerinden elendiği ya da 'saf dışı' bırakıldığı görülmüştür.

Öğretmen atamalarında mülakat sınavının öğretmen istihdamını açık bir şekilde 'politik güvencesizleştirmeye' dönüştürmesi, ataması yapılmayan öğretmenlerin etnik kimliği, inancı ve mezhebi dolayısıyla ya da iktidara eleştirel ve muhalif yaklaşımı nedeniyle 'fiilen' elenmesi, öğretmenlerin hükümetin istek ve beklentileri doğrultusunda, adeta 'hükümet memuru' olarak istihdam edilmesine neden olmaktadır.

Öğretmen atamalarında temel sorun, toplumun hemen her kesimi tarafından 'siyasi torpil' ve 'kayırmacılık' olarak algılanan mülakat sınavı ile sınırlı değildir. Siyasi iktidarın bir süredir kamu istihdamında benimsemiş olduğu güvencesiz/sözleşmeli istihdam uygulamalarının yaygınlaşması, 'Güvenlik soruşturması' adı altında yapılan siyasi fişlemeler, özellikle farklı kimlik ve mezheplere

yönelik olarak benimsenen ayrımcı tutumların sürdürülmesi halinde yapılacak atamaların liyakate göre değil, iktidara 'sadakat'e göre yapıldığı değerlendirilmelerine neden olmaktadır.

15 Yılda KPSS 'ye Giren her 100 Öğretmenden Sadece 17'si Atanabildi!

Hükümetin bugüne kadar eğitim sisteminin ihtiyacı kadar öğretmen atamaması, Türkiye'nin kısa bir zaman içinde hali hazırda mevcut işsizler ordusunun yanı sıra, ikinci bir işsiz öğretmenler ordusu ile karşı karşıya kalmasına neden olmuştur. Resmi rakamlara göre Türkiye'de 438 bin ataması yapılmayan öğretmen bulunmaktadır ve bu sayı 37 şehrin (Aksaray, Artvin, Amasya, Ardahan, Bilecik, Bingöl, Bartın, Bayburt, Bitlis, Bolu, Burdur, Çankırı, Düzce, Edirne, Erzincan, Gümüşhane, Hakkari, Karaman, Kars, Kastamonu, Kırklareli, Kırıkkale, Kırşehir, Karabük, Kilis, Muş, Nevşehir, Niğde, Isparta, Rize, Siirt, Sinop, Tunceli, Uşak, Yalova, Yozgat) nüfusundan fazladır. Bu sayının önümüzdeki 5 yıl içinde 1 milyona ulaşması kaçınılmazdır.

2003-2017 yılları arasında KPSS'ye giren ve ataması yapılan öğretmen sayısına bakıldığında, bugün neden 'ataması yapılmayan öğretmenler sorunu' olduğu daha iyi anlaşılmaktadır. Geçtiğimiz yıllar içinde her yıl KPSS sınavına girenlerin küçük bir kısmı atanırken, büyük bölümü ataması yapılmayan işsiz öğretmenler ordusuna dahil olmuştur.

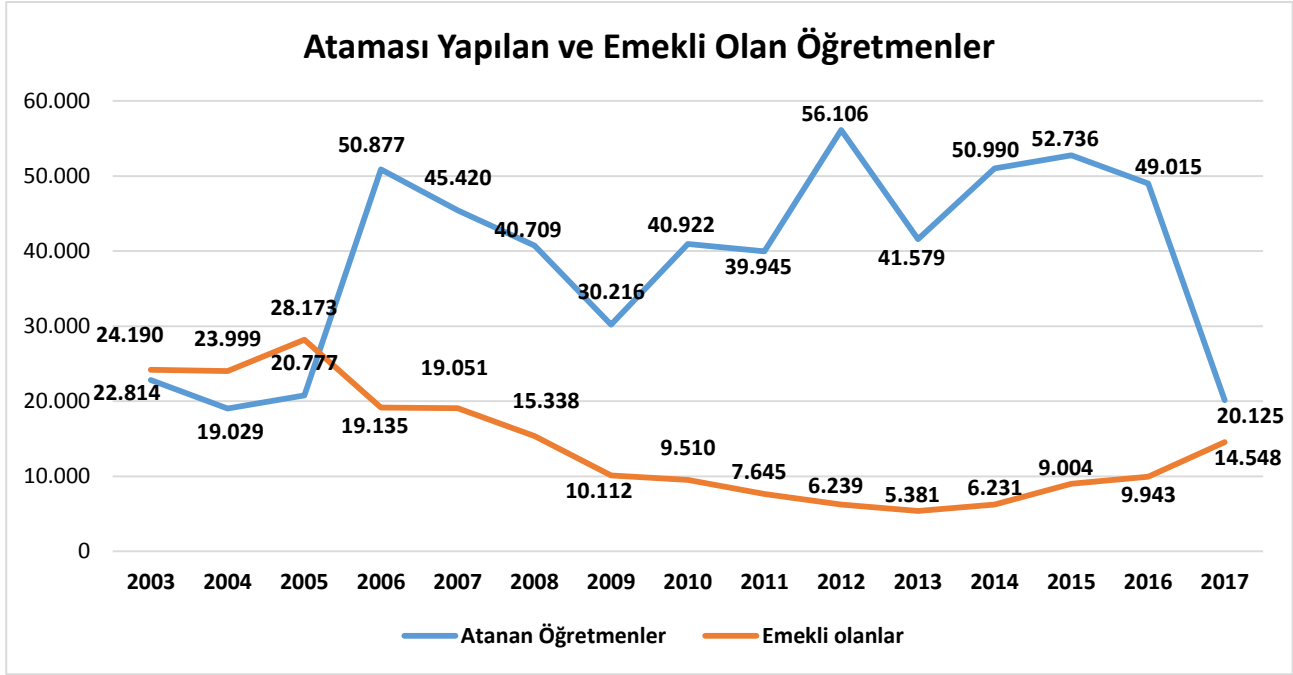
KPSS'YE GİREN VE ATAMASI YAPILAN ÖĞRETMEN SAYILARI VE ORANI

Yıllar	KPSS'ye giren işsiz öğretmen sayısı	Ataması Yapılan Öğretmen Sayısı	Atanma Oranı (%)
2003	127.973	22.814	17,82
2004	182.160	19.029	10,45
2005	173.328	20.777	11,99
2006	201.877	50.877	25,20
2007	205.101	45.420	22,15
2008	237.123	40.709	17,17
2009	243.569	30.216	12,41
2010	234.392	40.922	17,46
2011	229.767	39.945	17,39
2012	299.709	56.106	18,72
2013	252.741	41.579	16,45
2014	209.748	50.990	24,31
2015	283.565	52.736	18,60
2016	311.704	49.015	15,72
2017	265.646	20.125	7,58
TOPLAM		581.260	16.89

Son 16 yıl içinde atanan öğretmen sayısının toplam öğretmen sayısına oranı yüzde 64'tür. Başka bir ifade ile Türkiye çapında görev yapan 904 bin 679 öğretmenin yüzde 64'ü (581 bin 260) son 15 yıl içinde atanmıştır. Aynı süre içinde KPSS'ye giren her 100 öğretmenden sadece 17'sinin ataması yapılmış, geriye kalan 83 işsiz öğretmen ya tekrar sınava girmek ya da başka alanlarda çalışmak zorunda bırakılmıştır. Ataması yapılmayan öğretmenlerin zorunlu olarak meslekleri dışında işler yapmaya zorlanması ve meslekleri ile ilgisi olmayan alanlarda çalışmak zorunda bırakılması Türkiye için utanç vericidir.

Ataması Yapılan Öğretmen Sayısı Azalıyor, Emekli Sayısı Artıyor!

Son 15 yıl içinde atanan öğretmenlerin yüzde 64'ü AKP hükümetleri döneminde göreve başlamış olmakla birlikte, aynı dönemde 213 bin 286 deneyimli öğretmen emekli olmuştur. Öğretmenlerin emeklilik oranları 2008 yılına kadar yüksek seyrederken, 2008 yılında sosyal güvenlik sisteminde yapılan değişiklik sonrasında emekli aylıklarındaki 'aylık bağlama oranı'nın düşürülmesinin ardından emeklilik sayılarında belirgin bir azalma yaşanması dikkat çekicidir. Bu durumun temel nedeni öğretmenlerin çalışırken aldıkları maaşın, emekli olduklarında yarı yarıya azalıyor olmasıdır.

Yukarıdaki tabloda özellikle dikkat çekici olan gelişme, 15 Temmuz darbe girişimi öncesinde emeklilik dilekçesi vermiş olan öğretmen sayısının 9 bin 943 olmasına rağmen, darbe girişimi sonrası ilan edilen OHAL ve peş peşe çıkarılan KHK'lerin de etkisiyle yüzde 68 gibi yüksek bir oranda artarak 14 bin 548'e çıkmış olmasıdır.

Gerek ülkenin içinde bulunduğu koşullar ve giderek ağırlaşan sorunlar, gerekse sürekli değiştirilen ve adeta yap-boz tahtasına döndürülen eğitim sistemi nedeniyle mutsuz olan ve mesleklerini icra etmekte zorlanan öğretmenler, gelirlerinde yarı yarı azalmayı göze alarak emekli olmaktadır.

Ataması yapılmayan öğretmenler sorunu kalıcı olarak çözülmelidir!

Nitelikli bir eğitimin gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin yetiştirilme ve atanmaları süreci planlı bir şekilde işletilmeli, giderek büyüyen ataması yapılmayan öğretmenler sorunu kalıcı olarak çözülmelidir. Kadrolu olarak atanmak isteyen öğretmen arkadaşlarımızın talepleri yerine getirilmeli, yapısal bir sorun haline gelen öğretmen açıklarını kapatmak için gerekli adımlar derhal atılmalıdır.

Öğretmenler arasında kadrolu, sözleşmeli ya da ücretli öğretmen ayrımı yapılması doğru değildir. Eğitimde yaşanan nitelik bozulmasının bir nedeni de, öğretmen alımında güvencesiz istihdam politikalarının benimsenmesidir. Bütün öğretmenlerin kadrolu çalışması sağlanana kadar, en azından bugün için sözleşmeli öğretmenlere yönelik ayrımcı ve hukuksuz uygulamalardan vazgeçilmelidir.

Eğitimin vazgeçilmez unsuru öğretmendir ve eğitimin niteliği, öğretmenin niteliği ile doğru orantılıdır. Sözleşmeli ve ücretli öğretmenlerin mevcut çalışma koşulları ile öğrencilere ve genel olarak eğitim sistemine faydasının olmadığı geçmiş uygulamalarla somut bir şekilde görülmüştür. Kamu hizmetlerinin sürekliliği, düzenliliği ve halka daha nitelikli olarak sunulması için eğitimde her türlü güvencesiz istihdam uygulamasından derhal vazgeçilmeli, ataması yapılmayan öğretmenler sorunu kalıcı olarak çözümlenerek herkese kadrolu ve güvenceli istihdam sağlanmalıdır.